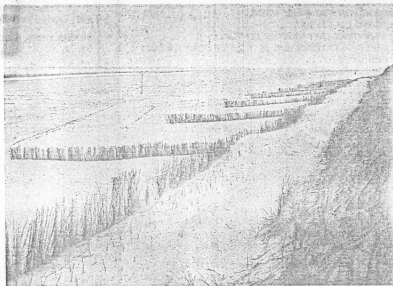
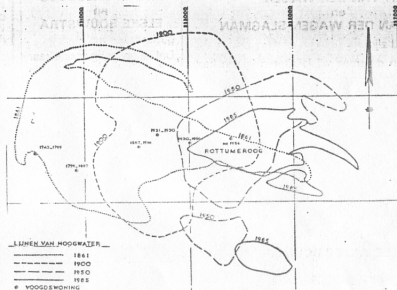

De laatste schreden van Rottumeroog

Stop maar met alle werkzaamheden om Rottumeroog en Rottumerplaat zo veel mogelijk op hun plek te houden, en stop maar met het duinbeheer. Dat was onlangs de belangrijkste aanbeveling van vier onderzoekers aan Rijkswaterstaat, de beheerder van deze Waddeneilanden. De onderzoekers, werkzaam bij Rijkswaterstaat zelf en bij de directie natuur, milieu en faunabeheer van het ministerie van landbouw, natuurbeheer en vissery (lnv), hadden de vraag bestudeerd of een meer natuurlijke ontwikkeling van Rottumeroog aanvaardbaar zou zijn of niet. Tegen hun bevestigende antwoord daarop keerde zich vorig weekende Hendrik Toxopeus, zoon van de laatste strandvoogd, die met zijn vrouw Rottumeroog bezette om het te behoeden voor de verdrinkingsdood.

Stuifschermen op Rottumerplaat.

De verplaatsing van Rottumeroog sinds 1861.

Tekening Rijkswaterstaat

krijgt minister Hanja Maij-Wegen het rapport op haar bureau. Zij moet dan beslissen over de toekomst van Nederlands kleinste Waddeneilandjes.

Geschiedenis

Die beslissing kan het einde inluiden van Rottumeroog, dat in het minst stabiele deel van het Nederlandse Waddengebied ligt, namelijk het gebied tussen Schiermonnikoog en de Westereems. In de veertiende eeuw lagen daar twee eilanden: Bosch en Rottumeroog. Bosch werd in 1344 voor de eerste maal in documenten genoemd. In 1535 lagen er hoge duinen op, maar het was onbewoond. Waarschijnlijk zijn deze hoge duinen door de Allerheiligenstorm van 1570 verdwenen. In

tevergeefs geprobeerd door helmplantingen weer duinen te laten ontstaan. Steeds verder wandelde de zandplaat naar het zuiden. Op kaarten uit 1794 was hij al bijna geheel verdwenen. De Boschplaat, die wij nu kennen (en die ook al weer vrijwel is verdwenen), is een andere plaat, die ontstaan is ten oosten van de plaats, waar vroeger het eilandje Bosch heeft gelegen.

Oostelijk van Bosch lag Rottum of Rottumeroog, eeuwen geleden veel groter dan het nu is. Het werd in 1734 voor de eerste maal genoemd en was eigendom van het klooster te Rottum, vandaar de naam. In 1483 werd bericht dat er pakhuizen van Groninger kooplieden op het eiland stonden. In het begin van de zeventiende eeuw is er nog een onderwijzer op Rottumeroog geweest. Maar nu de

mende snelheid in oostelijke richting.

In 1738 kreeg het eiland een voogd, die de opdracht had voor helmbeplanting en stuifdijken te zorgen. Sinds 1741 is Rottumeroog gemiddeld 25 meter per jaar in oostelijke richting verschoven. In het begin van deze eeuw brak het eilandje in tweeën. Het zuidelijk stuk bestaat sindsdien als een afzonderlijk eilandje, de Zuiderduintjes.

Het schijnt, dat beide eilandjes verder zullen afnemen en tenslotte in de Westereems zullen verdwijnen. Dat Rottumeroog zonder verdere kunstgrepen 'verdrinkt', komt doordat het eiland in het westen alkalt en aan de oostzijde niet kan aangroeiën vanwege de stroming in de Eemsmond.

begin van deze eeuw een nieuwe plaat gevormd, de Rottumerplaat. In 1951 werd geconstateerd, dat zich op deze plaat langs natuurlijke weg duinen hadden gevormd (hoogte tot 4 meter boven NAP, oppervlakte circa 4 hectare). De plaat zelf had toen een oppervlakte van circa 700 hectare. Rijkswaterstaat greep in en legde een stuifdijk aan van rond 2,5 kilometer, uitgaande van het primaire duinreintje.

In 1963 werd deze stuifdijk nog in westelijke richting verlengd. De kruinhoogte is nu ongeveer 6 meter boven NAP: de breedte aan de basis 60 tot 100 meter. Het is mogelijk, dat deze Rottumerplaat, ongeveer liggend op de plaats van het middeleeuwse eiland Rottumeroog, de opvolger wordt van dit eiland. Er bestaat echter niet de

Door Reinder Nouta
te Dokkum

Het gewraakte advies van de onderzoekers sluit aan op het Beheersplan Natuur en Waddenzee van het ministerie van natuurbeheer uit 1988. Daarin werd al voorgesteld, alle stabiliserende maatregelen op beide eilanden te stoppen als uit onderzoek zou blijken, dat dit geen nadelig effect zou hebben op het waterstaatkundig belang van de eilandjes. In het

zee van het ministerie van natuurbeheer uit 1988. Daar werd al voorgesteld, alle stabiliserende maatregelen op beide eilanden te stoppen als uit onderzoek zou blijken, dat dit geen nadelig effect zou hebben op het watersaakkundig belang van de eilandjes. In het verleden is steeds aangenomen dat de eilandjes van belang zijn als beschermingsgordel voor de vastelandskust, dat ze een stabiliserende invloed hebben op de scheepvaartgeul in de Eemmond en dat Rottumeroog een beschermende functie heeft voor de Noordgas-transportleiding. Vandaar dat het werk van Rijkswaterstaat op de eilanden gericht was op behoud ervan.

De vier onderzoekers hebben echter vastgesteld dat het belang van de eilandjes voor de Groningse vastelandskust is overschat, en dat de ecologische gevolgen van stopzetting van het stabiliserende onderhoudswerk meevallen. Zouden beide eilandjes gereduceerd worden tot wadplaten, en zou Rottumeroog op termijn (dertig tot veertig jaar) zelfs helemaal verdwijnen, dan nog zou dat geen invloed hebben op het huidige onderhoudswerk aan de vastelandskust.

Biotopen

De onderzoekers zien geen reden om aan te nemen, dat het stopzetten van de beheersmaatregelen op de eilanden er direct toe zal leiden, dat het kale zandplaten worden. Zij denken ook dat het niet tot gevolg zal hebben, dat zeldzame of kenmerkende diersoorten of biotopen van het Waddengebied zullen verdwijnen of drastisch in omvang afnemen. Ook voor de Noordgas-transportleiding zal stopzetting van het huidige onderhoud niet tot extra problemen leiden. De opstellers van het rapport pleiten wel voor een uitgebreid 'monitoringsprogramma' voor de beide eilanden: het diepteverloop rond de eilanden en de veranderingen in de biologische eigenschappen zouden met vaste regelmaat moeten worden geregistreerd.

De uitkomsten van het onderzoek moeten nog met de provincie Groningen, de gemeente Hefshuisen (waar de eilandjes onder vallen) en de Waddenediesraad besproken worden. Als ook die meningen geïnventariseerd zijn,

de eerste maal genoemd en was eigendom van het klooster te Rottum, vandaar de naam. In 1483 werd bericht dat er pakhuizen van Groninger kooplieden op het eiland stonden. In het begin van de zeventiende eeuw is er nog een onderwijzer op Rottumeroog benoemd. Maar na de stormvloed van 1771 is het eiland door de meeste bewoners verlaten. Het werd door de zee zwaar aange-tast en verplaatste zich met toene-

Omstreeks 1600 heeft men nog

Als de overgang van land naar zee wordt gevormd door een flauw hellende, zandige kust, ontstaan langs de kustlijn vrijwel altijd duinen. Zij worden door de gezamenlijke werking van de zee en de wind opgebouwd. Ofschoon ze tijdens stormvloed door de golfslag worden aangetast en afslaan, ontstaat een duingordel die zich in het algemeen tegen de zee handhaaft.

Wanneer een dergelijke kust onder de invloed komt van een langzaam doch gestadig

rijzende zeespiegel, verandert dit in eerste instantie niet zo heel veel aan ligging, vorm en bestendigheid van de duingordel. Dat is echter anders als de duingordel door zeegaten verdeeld is in een reeks eilanden, zoals we dit aantreffen in de Waddenzee.

Door de gecompliceerde getijbeweging op de Noordzee bestaat er een stroming van zuid naar noord langs de Hollandse kust. Die buigt mee langs de Waddeneilanden richting Duitse en Deense eilanden. Die stroming neemt

verder zullen afnemen en tenslotte in de Westereems zullen verdwijnen. Dat Rottumeroog zonder verdere kunstgrepen 'verdrinkt', komt doordat het eiland in het westen afkalft en aan de oostzijde niet kan aangroeien vanwege de stroming in de Eemsvond.

Rottumerplaat

Ten noordwesten van de Boschplaat heeft zich omstreeks het

in westelijke richting verlengd. De kruinhogte is nu ongeveer 6 meter boven NAP: de breedte aan de basis 60 tot 100 meter. Het is mogelijk, dat deze Rottumerplaat, ongeveer liggend op de plaats van het middeleeuwse eiland Rottumeroog, de opvolger wordt van dit eiland. Er bestaat echter niet de minste zekerheid dat Rottumerplaat stabiel zal zijn. In het licht van de historie is dat zelfs onwaarschijnlijk.

sediment (afzetting) mee, waardoor de eilanden aan de oostkant aangroeien en aan de westkant afslaan. De geulen tussen de eilanden gaan met deze verplaatsing mee. Verder speelt de aardrotatie nog een rol. Het water vliegt bij wijze van spreken uit de bocht en tast de westelijke oever aan.

Dit proces van afwisselend landwinst en landverlies, de zee geeft en de zee neemt, het verplaatsen van west naar oost, wordt tot op heden voortgezet.